

Tidsskriftets dekning av 22. juli

Kjell Ivar Berger

Opp mot 30 prester var til stede på Sundvolden de første dagene etter massakren på Utøya. Hvorfor forties dette i det som omtales som en reportasje fra den første psykologen på Sundvolden, og i resten av Tidsskriftets dekning av tragedien?

ETTER TERROREN: Hva hindret fagpersoner i å kommentere at kirkens funksjon var sentral, nødvendig og viktig etter tragedien 22. juli, slik den har vært det i en rekke små og store kriser i tusen år? spør sokneprest Kjell Ivar Berger. Illustrasjon fra Tidsskriftets septemberutgave: Kristin Berg Johnsen

DEBATT: ETTER 22. JULI

Har psykologer vansker med å innrømme at de samarbeidet med prestene etter 22. juli? Gjorde prestene en så dårlig jobb at de ikke bør nevnes? Eller er psykologien som fag preget

av fobi i møte med det religiøse mennesket? spør sokneprest Kjell Ivar Berge på bakgrunn av Tidsskriftets dekning av 22. juli-tragedien.

Tidsskriftets septemberutgave med tittelen «Etter terroren» inneholder blant annet reportasjestoff og faglig refleksjon i tilknytning til den akutte situasjonen på Utøya og Sundvolden fra fredag 22. juli og noen dager framover. Det gir mye god innsikt for en ikke-psykolog, og det blir spennende å følge fagartikler og debatt videre. Jeg sitter imidlertid igjen med en rekke spørsmål og tanker i tilknytning til de observasjoner og vurderinger som ble presentert.

Vi var der

Siden jeg var prest ikke så langt fra tragedien, ble jeg oppringt fredag kveld med spørsmål om å komme til Sundvolden, noe jeg ikke hadde anledning til. Men mange av mine kolleger dro i all hast for å hjelpe, mellom 20 og 30 prester gikk i turnus over tre dager på Sundvolden. De møtte nettopp de situasjonene og utfordringene som er godt beskrevet av Øystein Teigre: Behovet for akutt medmenneskelighet, trøst og hjelp var større enn behovet for «fagmenneskene» der og da. I flere nyhetsinnslag på radio og fjernsyn ble kirkens representanter intervjuet om situasjonen ofrene og de selv befant seg i.

Kirkens bidrag forties

Teigre bruker begrepet «Gung Hu» om det som skjedde på Sundvolden, et uttrykk som samtidig beskriver det å jobbe hver for seg og jobbe sammen. Han var både observatør og hjelper. Alene og sammen med andre. Men var det noen andre der? Han nevner en samlebetegnelse: «Annet hjelpepersonell». Er vi blant dem? De 20–30 prestene er ikke nevnt med et ord. Kirkens representanter finnes ikke på stedet i hans beskrivelse, heller ikke i noe av det øvrige fagstoffet i bladet. Var de usynlige? Eller er det psykologene som ikke vil se eller erkjenne at kirkens og prestenes beredskap tok ansvar og utfordringene der og da? Eller er det for vanskelig å si at man samarbeidet med prestene? Hvorfor forties dette i det som omtales som en reportasje fra den første psykologen på Sundvolden og i andre artikler? Gjorde kanskje prestene, faglig sett, en så dårlig jobb at de ikke bør nevnes? Det blir heller ikke nevnt at mange ofre, pårørende og store grupper av hjelpemannskap (sannsynligvis også psykologer) deltok på en større samling i Norderhov kirke søndag 24. juli med biskopen i Tunsberg. Er det fordi man ikke vurderer religiøse seremonier og kollektive ritualer som faglig relevante i denne sjokk- og krisesituasjonen? At mange nettopp sier at samlinger i kirkene var viktige, hvordan vurderes det?

Religionsfobi?

Fagbladet har ved flere anledninger de siste årene gitt spalteplass til refleksjoner rundt psykologiens forhold til religion. Artikkene har vist at dette på langt nær er uproblematisk, og har referert både til historie, utdanning og praksis. Er det fortsatt slik at psykologien som fag ikke bare utøver religionskritikk (noe den faktisk skal!), men også er preget av en slags egenprodusert fobi i møte med det religiøse i mennesket og det religiøse mennesket? Var det dette som i den aktuelle situasjonen hindret fagpersoner i å kommentere at kirkens funksjon var sentral, nødvendig og viktig, slik den har vært det i en rekke små og store kriser i tusen år?

Det er for mye forlangt å få fullgode svar på alt dette. Men jeg spør. Og undrer meg.

kiv-ber@online.no